

- Shadrina-Lychak, O. V. (2011). *Beztaktova preliudiia yak reprezentant frantsuzkoho klavesynnoho styliu XVII – pochatku XVIII stolittia: aspekty vykonavskoho prochyttannia* [Timeless prelude as a representative of the French harpsichord style of the 17th – early 18th centuries: aspects of performance reading]. (PhD diss.). NMAU im. P. I. Chaikovskoho, Kyiv [in Ukrainian].
- Shumska, O., Oleshko, V., & Oleshko, T. (Eds.). (2018). *Teoriia i metodyka ansamblevoho vykonavstva: Navch.-metod. posib.* [Theory and technique of ensemble performance: Educational and methodological manual]. Kharkiv: KhHPA [in Ukrainian].
- Shutko, Yu. (2021, August 12). Vyrishalnu rol zihrala osoba pedahoha [The personality of the teacher played a decisive role]. *Kyivskyi visnyk*, p. 10-11 [in Ukrainian].
- Tsebrii, I. V. (2019). Klasychnе mystetstvo v informatsiinu dobu [Classical art in the information age]. *Filosofski obrii*, 42, 203-209 [in Ukrainian].
- Yermak, I. Yu. (2020). *Fleitove vykonavske mystetstvo Zakhidnoi Yevropy XVIII stolittia: rozvytok instrumenta, tekhnika, repertuar* [Flute performing art of Western Europe of the 18th century: development of the instrument, technique, repertoire]. Kyiv [in Ukrainian].

Одержано 23.08.2022 р.

УДК 378.37.01:78

DOI: 10.33989/2226-4051.2022.26.273179

Ює Ін, м. Київ

ORCID: 0000-0003-0808-4483

МЕТОДИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ МИСТЕЦТВА

Проаналізовано вимоги загальної середньої освіти до навчання учнів мистецтва як детермінанти фахової методичної підготовки майбутнього вчителя музики. Виявлено потенціал досягнень української педагогіки для можливого впровадження в китайську систему музично-педагогічної освіти, яка інтегрується у світовий культурний процес. Сформульовано стрижневу детермінанту успішної професійної діяльності педагога-музиканта в напрямі інтегративного навчання мистецтва учнів – поліхудожня підготовленість, що центрована на музиці з елементарним опануванням інших видів мистецтв. Виокремлено якості вчителя музики, які сприяють успіху в професії: загальнокультурні; музично-професійні (музикантські фахові та музично-педагогічні); особистісні. Уточнено змістову структуру підготовленості педагога-музиканта до навчання учнів мистецтва: художньо-рефлексивний, художньо-емпатійний, мотиваційно-ціннісний, художньо-діяльнісний, художньо-комунікативний компоненти.

Ключові слова: майбутній учитель музики; навчання школярів мистецтва; поліхудожність; змістова структура фахової підготовленості.

Постановка проблеми. Методичні передумови підготовки вчителя музики до навчання мистецтва учнів закладів загальної середньої освіти є важливими для з'ясування сутності такої підготовки як динамічного феномена, що мобільно реагує на запити соціокультурної ситуації, а також для подальшої конкретизації власне методичних засад підготовки вчителя до художньої комунікації із сучасними школярами.

У цьому контексті суттєво те, що професійна освіта майбутніх учителів музики в музично-педагогічних університетах / факультетах сфокусована переважно на музикантській підготовці та численних фахових методиках викладання музичних дисциплін, причому як в Україні, так і в Китаї. Значно менше уваги практикою фахової підготовки приділено інтегральному чиннику попри те, що в багатьох українських вишах студенти вивчають художню культуру з методикою викладання як окрему дисципліну: увага зосереджена саме на методиці зазначеної дисципліни, а не на інтегральній цілісній підготовці студента-музиканта.

Авторка статті є громадянкою Китаю і представницею китайської системи музичної освіти, але навчається в українському університеті, вивчаючи здобутки української науки і педагогіки, котрі можуть бути впроваджені в підготовку вчителів і учнів у Китаї, звісно із збереженням національних традицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У викладі авторського бачення порушеної наукової проблеми слід передусім звернутися до питань *інтеграції в мистецькій освіті* в контексті мистецької педагогіки і психології мистецтва та творчого процесу. Справедливо зауважити, що проблема інтеграції в мистецькій освіті не є новою і досить ґрунтовно розробляється педагогікою мистецтва. Окреслимо важливі позиції, спираючись на дослідження українських учених (Л. Беземчук, О. Боблієнко, О. Бузова, О. Гайдамака, Т. Голінська, О. Комаровська, Л. Масол, О. Просіна, Т. Рейзенкінд, О. Рудницька, З. Сирота, Г. Шевченко та ін.), а також на філософські та психологічні обґрунтування основ навчання мистецтва в дослідженнях китайських учених (Лю Ян, Лун Цянь, Се Юнхуэй, Ся Гаоян, Цяо Чжи, Чжоу Шеннань, Чжоу Юнь та ін.) та на деякі нормативні та концептуальні документи стосовно освіти в Китаї.

Мета статті – проаналізувати вимоги загальної середньої освіти щодо навчання учнів мистецтва як детермінанти фахової методичної підготовки майбутнього вчителя музики.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувались методи теоретичного аналізу для визначення сутності ключової дефініції; зіставлення позицій для виявлення сутності вимог до комплексу методичної підготовки вчителя музики в Україні та Китаї.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, в українській школі в останні роки стрімко впроваджуються концептуальні ідеї Нової української школи, у яких мистецька освітня галузь, як і всі інші, базуються на ідеї інтеграції та на наскрізному формуванні, крім суто мистецьких предметних, ще й ключових компетентностей, яких має набути випускник школи (Нова українська школа, 2016). Звернімо увагу і на дослідження О. Рудницької, яка наголошує на психологічних основах інтеграційного підходу до навчання мистецтва: «... художній синтез розкриває процеси взаємопроникнення засобів виразності (візуальних, слухових, кінестетичних), ефект їх трансформації в єдине ціле полісенсорного впливу на емоційно-почуттєву сферу суб'єкта сприйняття» (Рудницька, 2005, с. 121). Л. Масол також вказує на те, що завдяки інтегруванню елементи окремих предметів, що розрізнено презентують види мистецтва, узгоджуються і поєднуються «без особливих втрат для кожного з них, і в інтегрованих курсах вони залишаються повноцінними й основними компонентами змісту, проте збагачуються іншими компонентами» (Масол 2015, с. 8); реалізація завдань інтегрованої мистецької освіти логічно відбувається завдяки поліхудожньому вихованню учнів. Цю тезу, безумовно, слід брати до уваги стосовно орієнтирів підготовки майбутніх учителів музики до навчання учнів мистецтва.

Як справедливо зазначає Ся Гаоян, поліхудожня підготовленість майбутніх учителів музики реалізуватиметься ним безпосередньо в роботі з майбутніми учнями вже з їхньої поліхудожньої підготовки й, передусім, на заняттях музичного мистецтва (Ся Гаоян, 2019, с. 31). Зауважимо, що цей автор виносить на перший план ідею музикоцентричної інтеграції і відповідної підготовки майбутнього вчителя, що доцільно, на

наш погляд, оскільки в центрі уваги вчителя музики все ж є урок саме музичного мистецтва навіть в умовах інтеграції. Варто враховувати той беззаперечний факт, що в Україні шкільна мистецька освіта організаційно базується на двох стрижневих рівноправних предметах – музичному та образотворчому мистецтві, навколо яких інтегруються інші види мистецтва, що наче «нанизують» пізнання учнями мистецтва на ці стрижні, причому в різний спосіб, що пропонується авторами підручників.

Інтеграція в мистецькій освіті полягає не лише в міжмистецькому плані, а й визначається самою суттю *художнього образу*. На думку Г. Падалки, завдяки цілісності художнього образу, в якому органічно поєднуються емоції і раціональне начало, всі події і явища ми не лише сприймаємо розумом, а й емоційно переживаємо (Падалка, 2008, с. 8). Як стверджує О. Комаровська, «у художньому образі, що народжується через переживання у процесі художнього пізнання, акумулюється внутрішній світ особистості-митця, її ціннісні орієнтири, зміст духовної сфери» (Комаровська, 2014, с. 60). Оскільки твір мистецтва є індивідуально інтерпретованою і втіленою в художніх образах багатогранною життєвою реальністю, остільки в процесі пізнання особистість занурюється через твір у те, в який спосіб і яку саме реальність відчував і втілював автор. Тобто інтегрування саме в такий спосіб поширюється й за *межі мистецтва* в інші сфери знання та загалом – у пізнання життєвих ситуацій, що є предметом переживання та індивідуальної інтерпретації митцями в художніх образах виражальними засобами певного виду мистецтва. Музика як стрижневий об'єкт пізнання для майбутнього вчителя музики має розглядатись як результат такої інтерпретації і як відображення життя; так само як і твори інших мистецтв. Власне, ця ідея, до впровадження якої має бути підготовлений майбутній учитель музики, реалізується в новітніх Державних стандартах в Україні, зокрема затверджених початкової і базової середньої освіти, де розкривається компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі, зокрема й мистецької. Сучасний учитель музики як учитель мистецтва має розуміти природу поєднання різних видів мистецтва в єдиному процесі художнього пізнання, спрямованого на формування

цілісної художньої картини світу, усвідомлюючи її у власному професійному бутті, тобто бути фахово підготовленим у зазначеному вище поліхудожньому аспекті.

Зрозуміло, що будь-які методики або технології навчання чогось неминуче задіюють специфіку і спираються на *конкретну діяльність учнів*, до організації якої має усвідомлено підходити вчитель. Така діяльність спрямовується на художнє пізнання мистецтва як багатоскладового явища, що охоплює ознайомлення з творами через *сприймання* та їхню інтерпретацію; *художньо-творчу практичну діяльність*, у процесі якої також актуалізуються й розвиваються інтерпретаційно-аналітичні вміння; *художню комунікацію*, яка також є багатоскладовою діяльністю (Комаровська, 2020), заснованою на розвитку здатності до діалогу – безпосередньо з мистецтвом або з приводу мистецтва; причому для розвитку такої здатності в учнів учителі мають усвідомлено її розвивати в собі.

Оскільки майбутній учитель музики має бути підготовлений до роботи з різними віковими категоріями учнів, то йому необхідно розуміти природу мистецької діяльності у віковій динаміці, передусім усвідомлювати і гнучко враховувати об'єктивний баланс різновидів мистецької діяльності в кожному віці. Тобто, учитель музики має оволодівати знаннями з вікової психології і психології художньої творчості, а також специфіки художнього розвитку дітей певного віку в проєкції на певний напрям мистецької діяльності.

Із усього зазначеного логічно випливає, що підготовленість учителів музики до навчання учнів мистецтва полягає в тому, що вони мають володіти *системою загальнокультурних, музично професійних і особистісних якостей*, котрі синтезують відповідні цінності, знання, уміння, а також мотивацію і спроможність їх застосовувати в професійній діяльності.

Конкретизуємо *загальнокультурні якості* як такі, що - відображають музичну і загальномистецьку обізнаність учителів музики, а саме: їхню музичну і загальнохудожню ерудицію, міру освоєння і розуміння мови різних видів мистецтва, розвиненість емоційного сприйняття творів різних мистецтв поряд із музикою, мотивацію до постійного розширення кола вражень тощо; усе зазначене необхідно для компетентного спілкування з

учнями щодо мистецтва різних видів, стилів, жанрів, для організації їхнього пізнання та інтерпретації конкретних творів тощо;

- демонструють усвідомлення вчителями музики зв'язку музичного мистецтва з життям, а також мистецтва загалом – з життям як джерелом художніх образів, що фактично віддзеркалює націленість учителів музики на самоформування комплексу ключових компетентностей через різні види мистецтва та реалізацію компетентнісного потенціалу мистецтва в професійній діяльності, тобто оволодіння технологіями формування такого ж комплексу ключових компетентностей в учнів різного віку саме через мистецтво;

- виявляють ціннісне (шанобливе) ставлення до рідного мистецтва, а також бажання його пропагувати і захищати; зрозуміло, йдеться і про ставлення до мистецтва різних національних культур.

Музично-професійні якості вчителя музики, який підготовлений до навчання мистецтва, – це також комплекс, що складається з музикантської фахової та музично-педагогічної підготовленості, тобто це якості, що відображають:

- стан оволодіння грою на музичному інструменті та / або вокалом (рівень виконавської музичної майстерності); йдеться і про успішне концертне сольне і про ансамблеве або оркестрове виконавство; досвід концертмейстерської та ілюстраторської творчості; це суттєво для ілюстрації бесід про мистецтво на уроках або в просвітницькій діяльності;

- загальнотеоретичну музикантську підготовленість – орієнтування в історико-культурних закономірностях і процесах, оволодіння музично-теоретичними знаннями та вміннями, а також способами їх застосування як у власній музикантській творчості, так і в діалозі з учнями;

- практичне ознайомлення з деякими елементарними техніками та методиками практично-творчої діяльності в інших мистецтвах – графіці, живописі, ліпленні, декоративно-ужитковому, театральному, фото, дизайні тощо. Враховуємо: викладання учням інших мистецьких предметів (крім музики) має здійснюватись учителем-фахівцем у конкретній сфері; так, зокрема, вчитель музики виявлятиме найвищий професіоналізм саме в навчанні учнів музичного мистецтва. Все ж для кращого інтегрування музичного мистецтва та інших мистецтв у єдиний

предмет важливо досягти розуміння специфіки цих предметів і відповідних методик «зсередини»;

- володіння вчителем загальнопедагогічними знаннями, вміннями застосовувати знання з вікової психології, фізіології, проєктувати загальні педагогічні закономірності на організацію музичної та ширше – мистецької діяльності учнів: планування і проведення уроку музики як складника інтегрованого предмету мистецтва; оволодіння методами моніторингу досягнень учнів; методиками організації позаурочної художньої діяльності, у тому числі підготовки учнів до сприймання вистав, кінофільмів тощо, організації шкільної музейної або виставкової діяльності, методиками роботи з учнівськими творчими колективами – хором, оркестром, ансамблем; знання виконавського репертуару для учнів / колективів різного віку й різного ступеня складності.

Особистісні якості охоплюють:

- розвиненість емоційної сфери і здатність до рефлексії, вмотивованість учителів музики до саморефлексії, самоосвіти і самовдосконалення у сфері мистецтва, до художнього пізнання впродовж професійного і особистого життя, самоформування художньо-ціннісної сфери, необхідної для успішної самореалізації у професії;

- особистісну мобільність учителів музичного мистецтва як невід’ємну від професійної діяльності, зокрема оволодіння художньо-педагогічними та цифровими технологіями і способами здобуття, обробки, відбору й оцінювання інформації про музичне та інші види мистецтва з різних джерел;

- здатність до діалогу і дискусії, толерантного спілкування з учнями різного віку щодо мистецтва тощо.

Цілком очевидно, що весь зазначений комплекс якостей презентує цілісну змістову структуру *підготовленості* педагога-музиканта до навчання учнів мистецтва, котра може бути конкретизована в структурних компонентах, як-от: художньо-рефлексивному, художньо-емпатійному, мотиваційно-ціннісному, художньо-діяльнісному, художньо-комунікативному.

Наскільки ж наявна система підготовки майбутніх учителів музики забезпечує окреслені вимоги, тобто *передумови підготовленості* до навчання мистецтва учнів? Так, в Україні майбутні учителі музики здобувають освіту, як правило, на музичних / мистецьких факультетах або відповідних кафедрах

педагогічних університетів. Якщо здійснити короткий огляд змісту загальнохудожньої підготовки майбутніх педагогів-музикантів (для об'єктивності висновків апелюємо до відкритих офіційних джерел, передусім до доступної інформації з офіційних сайтів освітніх закладів у поточному та попередньому навчальних роках), то побачимо, що практично в усіх закладах, хоча і різною мірою, відбувається активний пошук шляхів оптимізації поліхудожньої підготовки. Студентам пропонуються ознайомлення з теорією і практикою режисури, основами драматургії та акторської майстерності, теорією і практикою сценарної композиції, теорією та історією мистецтва; основами звукорежисури; музейною педагогікою; практичні заняття з організації заходів у сфері культури та мистецтва тощо. Тим не менш у численних наукових дослідженнях як раз активізується увага до розширення змісту фахової підготовки майбутніх учителів музики, детермінованого вимогами навчання учнів на інтегральних засадах. Так, до прикладу, дослідження О. Бузової (2004) спрямоване на врівноваження поліхудожньої і власне музичної підготовки майбутніх учителів музики в напрямі формування готовності до використання поліхудожнього знання для музичного навчання і для забезпечення загальноестетичного виховання майбутніх учнів тощо.

У *Китаї* професійна музична освіта почала стрімко розвиватись від початку ХХ століття, що істотно вплинуло на її становлення майже наприкінці ХХ століття. Сяньюй Хуан (цит. за Ван Тяньці, 2017) відзначає, що найбільш інтенсивно вона розвивалась у період від 70-х роках минулого століття, що було пов'язано з відродженням втраченого за часів так званої культурної революції. Про увагу до музичної освіти школярів і підготовки вчителів свідчить факт використання вже в 1986 році супутникових трансляцій педагогічних передач і випуском видавництвом вищої освіти серії «Музичні підручники телесупутника». Тоді ж активізувались науково-методичні дослідження, які публікуються в журналах «Китайська музична освіта», «Народна музика», «Китайська музика», «Музичні дослідження». У 1987 році професія «вчитель музики» увійшла до каталогу спеціальностей Міністерства освіти Китаю, було конкретизовано мету музичної освіти в педагогічних університетах – підготовка фахівців для роботи в загальноосвітніх школах (пріоритетно

йшлося про школи середнього ступеня – 7-9 класи). З 90-х років ХХ століття з'являється все більше методичних матеріалів для вчителів музики (Ван Тяньці, 2017). Нині реформа музично-педагогічної освіти приділяє увагу оволодінню майбутніми вчителями музики комп'ютерними технологіями і освоєнню ними музично-теоретичних дисциплін з допомогою цих технологій; зокрема введено курси «Музична творчість з допомогою комп'ютера» (Пекінський педагогічний університет), «Основи комп'ютерної композиції» (Наньцзинський педагогічний університет) тощо (Ministry of education ..., 2023). Але, як вказує Джоу Юнь (2017), важливим завданням підготовки вчителя-музиканта є не лише його націленість і вміння формувати в учнів виконавську майстерність, а й ширше – активізувати духовно-особистісне становлення, що відповідно висуває вимоги до самого вчителя бути високоморальною і духовно розвинутою особистістю.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Зіставлення особливостей української і китайської шкільної мистецької освіти, попри відмінності національної специфіки та історичних умов становлення мистецької освіти, все ж дає підстави для виокремлення схожих тенденцій у становленні музичної освіти. Проте для української освіти наразі вкрай важливим постає системний погляд на мистецтво як різноманіття його видів і об'єктивне прагнення до формування в учнів цілісного художнього світогляду, а також прагнення досягти усвідомлення учнями єдності мистецтва і життя як джерела художніх образів, зв'язку мистецтва та інших сфер знання про світ. Саме ці тенденції детермінують зміни в змісті фахової підготовки педагога-музиканта, передусім щодо активнішої реалізації поліхудожнього підходу. І хоча в Китаї впровадження спеціальних курсів і напрямів підготовки майбутніх учителів музики до навчання мистецтва школярів поки не відбувається, натомість становлення китайської системи музичної і музично-педагогічної освіти відчуває суттєвий вплив зарубіжних освітніх систем, зокрема української. Тому особливості змістових трансформацій у музично-педагогічній освіті України є актуальними і для китайської системи освіти, що перебуває на стадії активного становлення і вбирає в себе кращі світові здобутки, дбайливо зберігаючи національні надбання і традиції.

Список використаної літератури

- Бузова, О. Д. (2004). *Поліхудожнє виховання як засіб удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів музики*. (Дис. канд. пед. наук). Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Київ.
- Ван, Тяньці. (2017). *Методика підготовки майбутніх учителів музики до формування основ співацької культури учнів початкової школи*. (Дис. канд. пед. наук). Київ.
- Джоу, Юань. (2017). Історичні передумови та сучасні тенденції розвитку музично-педагогічної освіти в КНР. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 55(108), 18-23.
- Комаровська, О. А. (2014). *Художньо обдарована особистість: сутність, реалії, розвиток: Монографія*. Івано-Франківськ.
- Комаровська, О. А. (2020) Мистецька подієвість освітнього середовища в контексті художніх цінностей особистості. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, 24, 252-270.
- Масол, Л. М. (2015). *Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання: Метод. посіб.* Харків: Мадрид.
- Товкало, М. (Ред.). (2016). *Нова Українська школа: Основи стандарту освіти. Версія 1.0*. Львів.
- Падалка, Г. М. (2008). *Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін*. Київ: Освіта України.
- Рудницька, О. П. (2005). *Педагогіка загальна та мистецька*. Тернопіль: Навч. кн. – Богдан.
- Ся, Гаоян (2019). *Методика поліхудожньої підготовки майбутніх учителів музики у процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін*. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Київ.
- Ministry of education of the People's Republic of China: Site. (2023). Retrived from <http://www.moe.gov.cn> (in Chinese).

Yue Ying

METHODICAL PREREQUISITES FOR TRAINING MUSIC TEACHERS TO TEACH ART TO PUPILS

The purpose of the article is to analyze the requirements of general school education regarding the education of art students as determinants of the professional future music teacher methodical training. Scientific sources of Ukrainian and Chinese art pedagogy were involved in the theoretical analysis. The analysis was carried out in the context of identifying the potential of the achievements of Ukrainian artistic pedagogy and science for their possible introduction into the Chinese music and music-pedagogical education system, which is currently being integrated into the world's cultural process. The methods of theoretical analysis are used to determine the essence of the fundamental definition of the music teacher's readiness to teach art students, comparing the positions of scientists to reveal the essence of the requirements for the complex of methodical training of music teachers in Ukraine and China. The analysis of music teacher training requirements in the Ukrainian education system is based on the conceptual ideas of the New Ukrainian School. The differences in the ways of musical and pedagogical education formation in China in the context of historical and cultural processes and national specificities are shown. The joint determinant of the successful teacher-musician's professional activity in the direction of integrative art education of pupils is formulated. It is multi-artistic readiness centered on musical art and systematically encompasses other types of art in practical creativity. The qualities of a music teacher, which are aimed at successful professional activity, are described: as universal, musical and professional (professional musicianship and music-pedagogical), and personal.

The content structure of teacher-musician training in teaching art to pupils has been specified, which includes artistic-reflective, artistic-empathic, motivational-value, artistic-active, and artistic-communicative components. Emphasis is placed on increasing the requirements for the spiritual and personal development of the music teacher in the regulatory documents and practice of Chinese music-pedagogical education.

Keywords: *future music teacher; teaching art to pupils; poly art; content structure of professional training.*

References

- Buzova, O. D. (2004). *Polikhudozhnie vykhovannia yak zasib udoskonalennia muzychnoi pidhotovky maibutnikh vchyteliv muzyky [Polyartistic education as a means of improving future music teacher musical training]*. (PhD diss.). Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova, Kyiv [in Ukrainian].
- Dzhou, Yuan. (2017). *Istorychni peredumovy ta suchasni tendentsii rozvytku muzychno-pedahohichnoi osvity v KNR [Historical prerequisites and modern trends in the development of music and pedagogical education in the People's Republic of China]. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh, 55(108), 18-23 [in Ukrainian]*.
- Komarovska, O. A. (2014). *Khudozhno obdarovana osobystist: sutnist, realii, rozvytok: Monohrafiia [Artistically gifted personality: essence, realities, development: Monograph]*. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
- Komarovska, O. A. (2020) *Mystetska podiievist osvitnoho seredovyscha v konteksti khudozhnykh tsinnosti osobystosti [Artistic activity of the educational environment in the context of the artistic values of the individual]. Teoretyko-metodychni problemy vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi, 24, 252-270 [in Ukrainian]*.
- Masol, L.M. (2015). *Khudozhno-pedahohichni tekhnolohii v osnovnii shkoli: yednist navchannia i vykhovannia: Metod. posib. [Art-pedagogical technologies in primary school: unity of learning and education: Method. manual]*. Kharkiv: Madryd [in Ukrainian].
- Ministry of education of the People's Republic of China: Site.* (2023). Retrieved from <http://www.moe.gov.cn> (in Chinese).
- Padalka, H. M. (2008). *Pedahohika mystetstva. Teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin [Art pedagogy. Theory and teaching methods of artistic disciplines]*. Kyiv: Osvita Ukrainy [in Ukrainian].
- Rudnytska, O. P. (2005). *Pedahohika zahalna ta mystetska [General and artistic pedagogy]*. Ternopil: Navch. kn. – Bohdan [in Ukrainian].
- Sia, Haoian (2019). *Metodyka polikhudozhnoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky u protsesi vyvchennia muzychno-teoretychnykh dystsyplin [Methods of polyartistic training of future music teachers in the process of studying music-theoretical disciplines]*. (Ext. abstract of PhD diss.). Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova, Kyiv [in Ukrainian].
- Tovkalo, M. (Ed.). (2016). *Nova Ukrainska shkola: Osnovy standartu osvity. Versiia 1.0 [New Ukrainian school: Basics of the standard of education. Version 1.0.]*. Lviv [in Ukrainian].
- Van, Tiansi. (2017). *Metodyka pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky do formuvannia osnov spivatskoi kultury uchniv pochatkovoii shkoly [Methods of training future music teachers to form the basics of singing culture of primary school pupils]*. (PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].

Одержано 27.08.2022 р.